

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

VII. De Impudicitia, hoc est, de osculis, tactibus, aspectibúsque impudicis;
& an detur levitas materiæ in re venerea?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

Q U Æ S T I O VII.

De Impudicitia, hoc est, de osculis, tactibus, aspectibusque impudicis; & an detur levitas materiæ in re venerea?

68. **A**Dvertendum, quòd Impudicitia sit circa oscula, tactus, & alios actus circumstantes actum venereum, prout notat D. Thomas 2. 2. q. 154. art. 1. ad 5. de hac loquitur Apostolus ad Galat. 5. *Manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria &c. Quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.* Quod ut melius intelligatur, sic

Impudicitia est circa oscula, tactus &c. venereos.

Oscula, tactus, &c. impudici, quæ peccatum inter solutos?

Præparatoria Stupri, quæ?

Quid de oculis, & amplexibus causâ amicitia?

69. **CONCL. I.** Certum est, quòd oscula, tactus, & amplexus impudici, id est, habiti causâ delectationis venereæ, & sensibilis ex commotione spirituum generationi deservientium consurgentis, inter personas solutas sint peccata mortalia. Ita Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 46. num. 7. & communis aliorum; idque patet ex cit. textu D. Pauli ad Galat. 5. cum concordantijs. Ratio est: quia ejusmodi oscula, tactus & amplexus impudici, suapte naturâ ordinantur ad copulam carnalem, ad eamque proximè disponunt ob vehementem corporis, spirituumque generationi deservientium commotionem, & hoc ipso sunt pollutio aliqua inchoata; ergo. Hinc Glossa in l. *Quod ait. ff. Ad legem Juliam de Adulterijs*, præparatoria Stupri refert his verbis:

Visus, alloquium, tactus, post oscula, factum.

Concordat Decretum Alexandri VII. inter alias Propositiones etiam hanc, ordine 40. damnantis: *Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensûs ulterioris, & pollutionis.*

70. Dicitur notanter in Conclusionem, *impudici, id est, habiti causâ delectationis venereæ.* Nam si oscula, vel amplexus fiant causâ amicitia secundum morem patriæ, communiter excusantur à peccato: quia oscula, vel tactus de se non sunt intrinsecè mali, sed indifferentes: simulque hic fiunt ex honesto fine, nimirum in signum mutua benevolentia, pacis, & debiti obsequii. Nec obstat, quòd inde consurgat quandoque motus inordinatus sensualitatis: dummodò is insurgens reprimatur, neque ei præbeatur

tur

cur assensus; nam alioquin ejusmodi prava complacentia foret peccaminosa.

71. Deinde si tactus, amplexus, vel oscula, solum habentur ex joco, vel quadam animi levitate, aut alia consimili ratione, non vero causa delectationis venerent, per se loquendo non excedunt culpam venialem. Layman lib. 3. sect. 4. num. 10. citans communem Doctorum. Quamvis recte idem post Sanchez loc. cit. num. 11. hinc excipiat tactus valde turpes & impudicos, ut puta partium vicinarum verendis, vel ipsarum verendarum: nam hi, si fiant absque necessitate (quod additur propter dicenda num. seq.) inter personas diversi sexus, non excusantur a mortali; cum ex natura rei ad delectationem veneream tendant, eamque valde excitent.

Vel tactibus ex joco, aut levitate habitis?

72. Rursum si tactus in quacunque parte corporis, sive proprii, sive alieni, fiat causa medendi, aut alia necessaria, vel iusta, secluso alio pravo affectu, nullum est peccatum: cum talis contactus, utpote ex charitate ordinatus, vel alio iusto motivo procedens, sit consentaneus rectae rationi. Notat tamen Lessius cit. lib. 4. cap. 3. num. 60. post Navarrum c. Si cui. num. 13. de poenit. dist. 1. quod mulier, praesertim virgo, non teneatur tale genus medicandi in partibus secretioribus admittere: tum quia mens casta a tali curatione, non minus, quam a morbo abhorret: tum quia nemo tenetur admittere id, cui est conjunctum periculum motus pravi, aut delectationis carnalis.

Sive ex causa iusta, v.g. medendi, factis?

An foemina teneatur tale genus medendi admittere?

73. Ex eadem causa necessitatis excusatur tactus, seu frictio propriorum pudendorum ad sedandum pruritus, in illis partibus quandoque vehementius consurgentem. Imo Layman cit. sect. 4. num. 13. post Sanchez, & Petrus Marchantius in Resolutionibus, ad tomum 3. Tribunalis additis, Casu 3. post Sancium, & Villalobum existimant, non esse peccati damnandum, qui ejusmodi molestissimum pruritus fricatione sedare conatur, quamvis cum periculo pollutionis, dummodo non subsit periculum consensu in istam.

Quid de fricatione pudendorum?

74. Additur insuper in Conclusionem, inter personas solutas. Inprimis enim conveniunt Doctores, conjugibus ejusmodi tactus esse licitos, si ad copulam conjugalem referantur, utpote ad quam licite se excitant. Deinde tactus, oscula, & aspectus ejusmodi inter conjuges, si fiant causa solius voluptatis, sunt quidem culpabiles, sed non mortaliter, etiamsi capiantur ob delectationem.

Tactus, & aspectus impudici inter conjuges, an, & quale peccatum?

Etatio-

Stationem absque intentione copulæ conjugalis : quia Matrimonium eos cohonestat, ac defectus debiti finis non est mortalis. Inællige, dummodò absit periculum pollutionis : nam alioquin à mortali non excusarentur. Bonacina *tom. 41. quest. 4. de Matrim. punct. 9. n. 6.* Sanchez, Lessius, Layman, Maltrius, & alij communiter.

Num liceat
inter Spon-
sos de futu-
ro ?

75. Num autem inter Sponfos de futuro liceant tactus, & oscula, alia difficultas est. Et quidem tactus impudicos inter Sponfos non excusari à mortali, passim fatentur Doctores, eò quòd hi proximè disponant ad copulam, quæ non est illis licita. Quòd si oscula, & amplexus de se non sint impudici, simulque fiant absque fine veneræ delectationis, sed intuitu honesti amoris, benevolentix, aut necessitudinis, culpâ vacant. Navarrus *cap. 14. Manual. n. 19.* & sequitur ex dictis *n. 70.*

Aut tactus
in partibus
honestis
causâ dele-
stationis
sensitivæ ?

76. Verùm loquendo de huiusmodi tactibus, qui post Sponsalia absoluta fiunt causâ delectationis sensitivæ in partibus cæteroquin honestis, variant Doctores. Et quidem Navarrus *loc. cit. n. 12.* Layman *n. 11.* Cajetanus, Sà, pluresque alij, eos excusant à mortali, dummodò non subsit periculum pollutionis, vel consensûs in actum turpem : quia (inquiunt) Sponsalia sunt initium, seu prævia dispositio Matrimonij ; & sic hos actus reddunt licitos, si absit periculum pollutionis, vel ulterioris consensûs : quamvis ejusmodi periculum, aut ipsos tactus impudicos, præsertim si Sponsi soli absque arbitris conversantur, spectatâ fragilitate humanâ rarò abesse, ultrò fateantur. Oppositum tenent Henriquez, Rebellus, & quidam alij, quorum sententiam tutiorem, & probabiliorem censet Bonacina *loc. cit. n. 6.* & Maltrius *diss. 11. n. 142.* Ratio hujus posterioris sententiæ est : quia hæc delectatio à natura instituta est ut prævia dispositio ad copulam ; & consequenter, cum hæc inter Sponfos de futuro illicita sit, idem censendum de illa. Accedunt dicta superioris *num 69.* ac præcipuè Decretum Alexandri VII. ibidem citatum.

Tactus im-
pudici inter
personas
ejusdem se-
xûs, quale
peccatum ?

77. CONCL. II. Tactus impudici seu veneri inter personas ejusdem sexûs, sunt graviora peccata mortalia, quàm inter personas solutas diversi sexûs. Ita Layman *cit. sect. 4. n. 13.* Et ratio est : quia ejusmodi tactus veneri ex natura sua tendunt ad peccatum mollitiei, vel etiam sodomix, quod gravius est simpliciter fornicatione.

78. Circa haec dicta notandum quoque cum Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 46. n. 17. cum alijs, quos citat, contra quosdam Neotericos generaliter docentes, quod, quando tactus libidinosi juxta dicta sunt peccatum mortale, necessario in Confessione fatenda sit circumstantia personae tum agentis, tum patientis, v. g. an fuerit conjugata, consanguinea, Voto obstricta, &c. Nam hujusmodi tactus sunt ejusdem malitiae moralis, cujus est actus consummatus copulae, ad quam suaapte naturam referuntur. Hoc ipsum ex professo tradit Azorius part. 3. lib. 3. cap. 25. quaest. 5. allegans communem.

79. CONCL. III. Aspectus, turpiloquium, turpes cantilena, ac hujusmodi, si causa delectationis venerea inter personas solutas fiant, sunt peccata mortalia. Ita Layman n. 13. cum communi: nam ipsamet delectatio venerea talibus prohibita est; ergo & illud omne, quod fit causa illius venerea delectationis. Hinc Salvator Matth. 5. inquit: Omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moechatus est eam in corde suo.

80. Dicitur, si causa delectationis venerea. Nam si fiant ex quadam levitate, curiositate, aut ob voluptatem, quae praecise ex ipsa narratione capitur, vel alium hujusmodi vanum finem, non vero ob delectationem veneream, communiter venialia censentur, per se loquendo; etsi ratione scandali, vel periculi labendi in gravius peccatum, mortalia esse possint. Sanchez cit. disp. 46. n. 34. & seqq. Lessius lib. 4. de just. & jure, cap. 3. n. 63. & alij. Quod si talia fiant inter ipsosmet conjuges, patet ex dictis n. 74. an, & quale sint peccatum.

81. CONCL. IV. Nihilominus datur aliquod discrimen inter tactum & visum, in eo consistens, quod tactus, amplexus & oscula, magis propinque tendant ad concubitum; adeoque delectatio sensibilis inde consurgens ordinariè sit venerea & mortalis, atque ad eam Luxuriae speciem reducatur, in qua esset, si coitus sequeretur, & propterea in Confessione exprimi debeat circumstantia personae tactae. Econtra visus, siue aspectus mulieris, quin & alloquium illius, propinque non tendit ad concubitum, potestque ex pluribus titulis licite fieri; puta ob debitam urbanitatem, aut ad se cognoscendum postea, si iterum convenerint, vel ad reprehendendam illius vanitatem, vel eam de rebus honestis commendandam. Quinimò si ejusmodi aspectus fiat ob solam curiositatem, non erit nisi veniale peccatum; & nullum, si ob bonum finem, utputa ob admirandam Dei poten-

In tactibus libidinosi explicanda circumstantia personarum componam.

Aspectus, verba, & cantus turpes inter solutos, quale peccatum?

Quid si fiant ex levitate, curiositate, &c.

Discrimen inter tactum & visum.

Aspectus
curiosi, præ-
sertim fixi,
quàm peri-
cualosi?

82. Fatendum tamen, quòd tales aspectus curiosi, præser-
tim fixi & diuturni, sint valdè periculosi, & innumeri ex illis
fuerint perducti ad lapsum. Nam exinde naturaliter confurgit
commotio spirituum generationi inservientium, & in membris
rebellio, & in affectu complacentia; quin & ipsemet diabolus
sele immiscere solet, faciendo, ut species visa assidue obversetur
phantasiæ, quæ sensim affectum allicit, & naturam commoveret.
Hinc non immeritò *Ecclesiastici cap. 31.* dicitur: *Nequius oculo quid
creatum est?* Et Regius Pfaltes precatur *Psal. 118.* *Averte oculos
meos, ne videant vanitatem: in via tua vivifica me.* Et econtrà *2. Petri 2.*
scelerati quidam memorantur, *oculos habentes plenos adulterij, &
incessabilis delicti.* Unde & Daniel Seni illi, castam Susannam de-
perienti, improperavit: *Species decepit te, & concupiscentia subvertit
cor tuum.* *Dan. 13.*

Levitas ma-
teriæ in re
venerea, an
detur?
I. Sententia.

83. Quæres, an detur levitas materiæ in re venerea? Resp.
In resolutione hujus Quæstionis variare Doctores. Affirmant
nonnulli, quos citat Basilæus, *ψ. Peccatum. I. n. 7.* pro hac senten-
tia allegans Sanchez, Navarrum, Sancium, Vasquez, Sotum, &
quosdam alios. Rationem dant, quia non videtur ratio, cur in
alijs materijs communiter possit dari levitas materiæ, & non in
proposito. Deinde, quis credat (inquiunt) quòd quis non possit
ex levi & sensuali curiositate aspicere fœminam transeuntem,
vel ejus manum aut pedem premere, digitos intorquere &c. quia
ulterius velit progredi?

II. Senten-
tia.

84. Alij distinguunt inter materiam luxuriæ, & veneream:
nam luxuria (ajunt) latè patet ad omnè culpam, pertinentem ma-
ximè ad sensum tactûs: sed res venerea, quam propriè vocamus
libidinosam, restringitur ad culpas pertinentes ad generatio-
nem. Qua distinctione suppositâ asserit hæc sententia, in mate-
ria luxuriæ posse dari parvitatem materiæ: ut si fiat tactus levis
ex joco. vel curiositate; vel quando matres, aut nutrices magna
cum suavitate tangunt, vel osculantur pueros tenellos, &c. Ne-
gat verò, dari parvitatem materiæ in re venerea: nam eo ipso,
quòd venerea est, pariter est inchoatio copulæ, aut pollutionis,
quæ inter solutos semper est peccatum mortale, dummodò sit
perfectè voluntaria. Maltrius *disp. 11. num. 145.* post Tamburinum
lib. 7. cap. 8. §. 1. & quidam alij.

85. Ter-

85. Tertia, & cæteris probabilior, simulque communior sententia asserit, quamvis in materia venerea possit dari, & sæpe numero detur, peccatum veniale ratione imperfecti consensus, vel ob defectum plenæ advertentiæ & deliberationis, ut est certum, atque indubitatum; eò quòd in hac pugna quotidiana facillimè contingat aliqua negligentia in repellendis turpibus motibus, vel etiam imperfecta complacencia, sufficiens ad peccatum veniale: nihilominus ait, in re tam lubrica ex sola parvitate materiæ non dari peccatum veniale. Ita Sanchez lib. 5. in Decalogum, cap. 6. num. 12. ubi priorem sententiam suam revocat, simulque asserit, à Summis Pontificibus Clemente VIII. & Paulo V. hanc posteriorem sententiam esse approbatam. Concordat novissimum Decretum Alexandri VII. num. 69. jam citatum, in quo damnatur sequens propositio, ordine 40. *Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, & pollutionis.*

III. Sententia, merito tenenda ex autoritate.

86. Accedit ratio: quia omnis delectatio venerea est inchoatio quædam pollutionis: atqui omnis talis inchoatio, cæteroquin sufficienter deliberata & voluntaria, est peccatum mortale; ergo. Major desumitur ex Galeno lib. 14. de usu partium, cap. 9. & 10. ubi ait, quòd delectatio venerea sit, quæ in carne confurgit ex motu humoris serosi, qualis est substantia seminis incalcescentis per commotionem spirituum generationi subservientium.

Et ratione.

87. Ad rationes contrariæ sententiæ, num. 83. adductæ, atque ad primam earum dicitur, etiam in materia Blasphemix, Perjurij, & quibusdam alijs non dari peccatum veniale ex sola parvitate materiæ: unde non mirum, quòd idem dicatur de materia, seu delectatione venerea, cæteroquin plenè deliberata & voluntaria; cum quælibet harum sit inchoata pollutio. Ad alteram dicitur, eadem non rarò excusari à mortali, eò quòd non ob delectationem veneream, sed potius ex joco, levitate, aut alio consimili vano fine fiant: aliàs foret secus dicendum.

Solvuntur rationes primæ,

88. Ad secundam sententiam, eiusque fundamenta responderetur eodem modo: nam, quidquid sit de data distinctione inter materiam luxuriæ, & rem veneream (quæ ab alijs non admittitur, simulque pro solutione hujus difficultatis minùs est necessaria) ad tactus ex se non impudicos, atque ex joco, levitate, vel curiositate factos, jam patet ex dictis. Oscula verò materna,

Et secundæ sententiæ.

vel Nutricum, inde meritò excusantur, quia non ob delectationem veneream (nam hæc plenè voluntaria, non vocaret culpâ gravi) sed ex materno, castòque amore erga proprias proles, aut ætatem tenellam, innocentemque, proficisci solent; quia igitur oscula, juxta consuetudinem patriæ ex motivo amicitie facta, communiter excusantur à peccato; non mirum, etiam oscula materna, vel Nutricum, ad ablandiendum tenellæ ætati exhibita, pariformiter excusanda fore.

DISTINCTIO V.

De Septimo Præcepto Decalogi,

QUÆSTIO I.

Quid sit Furtum, & quæ quantitas ad Furtum mortale sufficiat?

Septimum præceptum, quale?

I. **S**eptimum Præceptum Decalogi per modum negationis traditur *Exodi cap. 20.* illis verbis: *Non furtum facies:* eoque non tantum prohibetur Furtum, sed etiam quæcunque injusta rei alienæ contrectatio, aut damnificatio, quæ multiplicibus modis accidere potest. Insuper virtute ejusdem Præcepti præcipitur restitutio rei alienæ: quia, sicut præceptum affirmativum includit virtualiter negativum (prout præceptum de diligendo Proximo involvit aliud, ne Proximum injustè lædamus) ita e contra præceptum negativum de non furando includit affirmativum, ut injustè ablatum restituamus; juxta quod post S. Augustinum dicitur Reg. 4. Juris in 6. *Peccatum non dimittitur, nisi restituatur ablatum.* Nunc quantum attinet ad Furtum, sit

Furtum, quid?

2. **CONCL. I.** *Furtum est occulta acceptio rei alienæ, domino rationabiliter invito.* Ita in re communis Theologorum. Concordat textus *L. 1. ff. de Furtis*, ibi: *Furtum est contrectatio rei fraudulosa lucri faciendi causâ, vel ipsius rei, vel etiam usus ejus, possessionisve.*

Tria ad Furtum concurrunt, quæ?

3. Tria siquidem ad rationem Furti concurrunt. I. Quòd sit contra Justitiam; nam Furtum aufert alienum domino rationabiliter invito. II. Quòd aliquis rem ab altero possessam auferat, sive contrectet lucri faciendi causâ; nam Furtum propriè est rerum